

Polonijne Okienko na Świat (24/10/2025)

Świat

- Brytyjska monarchia oficjalnie odcięła się od jednej z najbardziej kontrowersyjnych postaci ostatnich lat. Księżę Andrzej zrzekł się tytułu księcia Yorku oraz wszystkich honorowych zaszczytów, które towarzyszyły mu jako członkowi rodziny królewskiej. Nie może już dłużej używać odznaczeń Kawalera Wielkiego Krzyża Królewskiego Orderu Wiktorjańskiego (GCVO) ani tytułu Królewskiego Rycerza Towarzysza Najszlachetniejszego Orderu Podwiązki.
- W niedzielny poranek złodzieje sforsowali zabezpieczenia jednej z najpilniej strzeżonych galerii świata i w zaledwie siedem minut wynieśli drogocenne klejnoty francuskich władców. Władze wciąż próbują rozwikłać, jak to możliwe, że rabusie obeszlili systemy alarmowe Luwru, jakby znali je od środka. Tymczasem minister kultury Rachida Dati poinformowała o przełomie – jeden ze skradzionych klejnotów został odnaleziony tuż przy muzeum.
- Izrael ponownie uderza w Hamas. W niedzielę armia rozpoczęła nową serię bombardowań w południowej części Strefy Gazy, twierdząc, że doszło do „naruszenia zawieszenia broni”. Hamas natychmiast odrzucił te zarzuty. W tle – decyzja władz w Jerozolimie o wstrzymaniu dostaw pomocy humanitarnej „do odwołania”. To pierwszy tak gwałtowny zwrot od czasu ogłoszenia rozejmu.
- W poniedziałek tysiące użytkowników na całym świecie napotkały problemy z korzystaniem z popularnych aplikacji i serwisów internetowych, takich jak Canva, Zoom, Signal czy Slack. Przyczyną była awaria usług Amazon Web Services (AWS), a nie atak hakerski.
- Najwyższy przywódca Iranu ajatollah Ali Chamenei wyśmiał w poniedziałek twierdzenie prezydenta Donalda Trumpa, że USA zlikwidowały potencjał nuklearny Iranu. „Prezydent USA z dumą ogłasza, że zniszczyli irański przemysł nuklearny. Bardzo dobrze, niech dalej śni!” – napisał Chamenei w serwisie X.
- Praga zamierza zablokować od stycznia 2026 r. wypożyczanie hulajnóg elektrycznych poprzez uniemożliwienie ich parkowania we wszystkich dzielnicach miasta. Decyzję w tej sprawie podjęli w poniedziałek radni. Powodem tej decyzji jest długotrwała krytyka ze strony mieszkańców i władz całych dzielnic Pragi, według których źle zaparkowane hulajnogi przeszkadzają przechodniom. Skargi kierowane były pod adresem użytkowników, głównie turystów, którzy zagrażali pieszym niebezpieczną jazdą po chodnikach.
- Propozycja, by z zamrożonych rosyjskich aktywów sfinansować pożyczkę reparacyjną dla Ukrainy, zdobyła szerokie poparcie wśród ministrów spraw zagranicznych UE - ogłosiła w poniedziałek szefowa unijnej dyplomacji Kaja Kallas. Jej zdaniem jeszcze w tym tygodniu może dojść do przełomu w tej

sprawie. - Ukraina potrzebuje większego wsparcia wojskowego, ale także finansowego - powiedziała Kallas po posiedzeniu szefów dyplomacji państw członkowskich w Luksemburgu.

- W III kw. roczne tempo wzrostu gospodarczego spadło w Chinach do 4,8 proc., wobec 5,2 proc. w poprzednim okresie. W pierwszych dziewięciu miesiącach PKB był wyższy niż rok wcześniej o 5,2 proc. Chińska gospodarka jest na dobrej drodze, żeby utrzymać całoroczny wzrost w okolicach 5 proc., tak jak założyła Komunistyczna Partia Chin.
- Ministrowie energii UE (z wyjątkiem sprzeciwu Słowacji i Węgier) uzgodnili całkowity zakaz importu gazu z Rosji (zarówno skroplonego, jak i z gazociągów) od 2028 r. Udział rosyjskiego gazu w imporcie UE spadł z 45% w 2022 r. do 13% obecnie. Kraje bez dostępu do morza, jak Słowacja i Węgry, będą mogły importować gaz gazociągami do końca 2027 r.
- Dzięki amerykańsko-ukraińskiej współpracy powstał zaawansowany dron „Deepstrike” o zasięgu 1,6 tys. km i z głowicą do 45 kg, operowany przez autonomiczne AI nawet bez sygnału GPS. Produkcja ma ruszyć w USA, Niemczech i na Ukrainie.
- Szef niemieckiej dyplomacji, Waidepohl, oświadczył, że szanuje decyzję polskiego sądu ws. Ukraińca podejrzanego o wysadzenie Nord Stream, podkreślając, że rząd nie powinien ingerować w postanowienia sądów.
- Portugalia zakazała noszenia burek, nikabów i innych zasłon twarzy w miejscach publicznych; dla rządzącej partii to kwestia bezpieczeństwa, a dla popierającej ustawy partii Chega to obrona świeckich wartości i swobody kobiet oraz walka z ekstremizmem.
- Ukraina podpisała ze Szwecją wstępną umowę zakupu przez Ukrainę 100-150 myśliwców JAS 39 Gripen E (w najnowszej wersji); uroczystość odbyła się w zakładach Saab w Szwecji.

Polska

- 17 października 2025 r. funkcjonariusze Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej natrafili na wąski korytarz wykopany pod linią graniczną między Białorusią a Polską. Tunel, ukryty w ziemi tuż obok stalowej zapory, biegł z terytorium białoruskiego w stronę miejscowości Kondratki w powiecie białostockim. Choć prace przy nim jeszcze trwały, kierunek działania był jasny – miał posłużyć do nielegalnego przerzutu migrantów poza kontrolą patroli i systemów monitoringu.
- Sławomir Cenckiewicz uniewinniony – w jego sporze z Kontrwywiadem Wojskowym sąd orzekł, że nie zataił on informacji w ankiecie bezp., a leki, które przyjmował, nie były psychotropowe; na tej podstawie Kontrwywiad cofnął mu dostęp do tajnych informacji. Sąd uznał też, że pytanie w ankiecie dotyczyło uzależnienia, a nie przyjmowania leków działających na układ nerwowy. Wyrok nie jest prawomocny, ponieważ premier Tusk złożył kasację do Naczelnego Sądu Administracyjnego.
- Karol Nawrocki podpisał ustawę o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad zakwaterowania funkcjonariuszy służb mundurowych. To oznacza całkowitą zmianę filozofii wsparcia mieszkaniowego — zamiast odgórnego przydzielania lokali służbowych wprowadzono elastyczne świadczenie pieniężne, które trafia bezpośrednio do funkcjonariusza. Nie jest to kosmetyczna korekta w przepisach. Reforma obejmuje Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną, Służbę Ochrony Państwa, ABW, AW, SKW i SWW — od nowo przyjętych, aż po tych, którzy służą od kilkunastu lat. Po raz pierwszy od dekad całe środowisko mundurowe otrzyma jednolite zasady wsparcia mieszkaniowego.
- Już za kilka miesięcy zmieni się codzienność licealistów i uczniów techników w 16 polskich szkołach. Dotrze do nich nowy, pilotażowy program, za którego przygotowaniem stoi Ministerstwo Obrony Narodowej. To tam wdrażany będzie w życie program „OPW z dronem”, pozwalający zdobyć młodzieży praktyczne umiejętności w obsłudze bezzałogowych statków powietrznych. - To program dla młodych ludzi, którzy chcą rozwijać się w nowoczesnych dziedzinach i zdobywać kompetencje potrzebne także

w wojsku. Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie będą mogli uzyskać oficjalne uprawnienia pilota drona, wymagane przez Urząd Lotnictwa Cywilnego – reklamuje nową inicjatywę wicepremier i minister obrony, Władysław Kosiniak-Kamysz.

- Były prezydent Andrzej Duda został członkiem rady nadzorczej firmy z sektora technologii finansowej - podał „Puls Biznesu”. Były prezydent nie wykluczył pojawienia się w radach nadzorczych innych instytucji. Nie będę walczył, by zostać premierem - zadeklarował.
- Prezydenci Polski i Litwy wzięli udział w uroczystym otwarciu odcinka trasy Via Baltica łączącego oba kraje; budowa polskiej części trasy zakończyła się na początku października. Nawrocki zwrócił uwagę na jej podwójne znaczenie: gospodarcze (inwestycje, miejsca pracy) oraz kluczowe dla bezp. i obronności. Dzięki trasie można przejechać z Wilna do Lizbony, korzystając wyłącznie z ekspresówek.
- Reaktywowana Wojskowa Akademia Medyczna ma przyjąć pierwszych studentów już w przyszłym roku akademickim 2026/27, co potwierdził DGP wiceminister obrony Cezary Tomczyk. – Bardzo potrzebujemy wojskowych lekarzy, ale też współpracy z uczelniami cywilnymi, jak Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Chcemy budować WAM w pełnej symbiozie z uczelniami państwowymi – przekazał nam wiceminister Tomczyk.
- Kawalerka Nawrockiego, którą w kampanii obiecał on oddać na cele charytatywne, gdy wyszło, że wbrew deklaracjom posiadał dwa mieszkania, bo przejął jedno od emeryta za opiekę, faktycznie trafiła do Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego i mieszka w niej samotna matka z dzieckiem. Stow. ogłosiło, że pan Jerzy będzie mógł wrócić do mieszkania, jeśli jego stan zdrowia na to pozwoli.
- Donald Tusk zarzucił PiS podsłuchiwanie jego żony i córki Pegasusem i wg Onetu córka premiera, Katarzyna, otrzymała status pokrzywdzonej w śledztwie dot. systemu; Kaczyński komentuje jednym słowem: „Bzdury”.
- Prokuratura oświadczyła, że nie ma dowodów na to, by córka premiera, Katarzyna Tusk-Cudna, była inwigilowana, ale nadano jej status pokrzywdzonej, bo jej rozmowy z jej podsłuchiwanym adwokatem, Giertychem, mogły być bezprawnie skopiowane, co naruszyłoby tajemnicę adwokacką.

Australia

- Prezydent USA Donald Trump powiedział podczas spotkania z australijskim premierem Anthonyem Albanese, że Chiny nie chcą inwazji Tajwanu z uwagi na siłę amerykańskiego wojska. Przywódcy USA i Australii podpisali porozumienie o współpracy w obszarze minerałów krytycznych w obliczu groźby chińskich restrykcji. Trump potwierdził też zamiar kontynuacji amerykańsko-australijsko-brytyjskiego paktu AUKUS i inicjatywy zaopatrzenia Australii w jej pierwsze okręty podwodne o napędzie atomowym.
- Australia pogrążona w szoku po tragedii w Brisbane. letni anestezjolog Tiffany Wilkes i jej ośmioletnia córka Clementine, opisywana przez matkę jako "mały geniusz", zostały znalezione martwe 29 września w wynajmowanym apartamencie Airbnb w Kenmore Hills — jednej z najbogatszych dzielnic miasta. Policja podejrzewa morderstwo połączone z samobójstwem.
- Ariarne Titmus ogłosiła natychmiastowe zakończenie kariery. Wiadomość całkowicie zaskoczyła jej kibiców, gdyż australijska pływaczka zapowiadała, że po udanych igrzyskach w Paryżu będzie przygotowywać się do występu w Los Angeles. Titmus swoją decyzję opublikowała na Instagramie w formie filmu, w którym ogłosiła zakończenie kariery w wieku 25 lat.
- Lasy deszczowe (tzw. rainforest) Australii emitują więcej dwutlenku węgla niż go pochłaniają. Od kilku dekad drzewa obumierają szybciej niż odrastają, co powoduje zwiększoną emisję. Zjawisko jest sygnałem ostrzegawczym dla innych lasów deszczowych na świecie i dla badaczy, którzy w modelach klimatycznych traktują je jako pochłaniacze węgla

- W środę całą Australię nawiedziła fala upałów - było 10-15 stopni Celsjusza cieplej niż średnio o tej porze roku. Australijskie Biuro Meteorologii (BoM) podało w mediach społecznościowych, że w sobotę 18 października w trzech miejscowościach w stanie Australia Zachodnia odnotowano rekordowe temperatury dla października. W Telfer było 44,3 st. C, w Warburton - 43,6 st. C, a w Red Rocks Point - 42,7 st. C. Środa była najcieplejszym dniem październikowym w Nowej Południowej Walii, jaki zanotowano w historii.

Opracował:

Bogusław P.